

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Religia

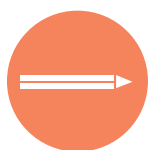
EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH RELIGII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

03

SCENARIUSZ

Czy Jezus był uchodźcą?

IWONA
PIERONEK-TOKARZ

KLASA V–VI

45 MIN

Podczas zajęć uczniowie i uczennice dowiadują się, dlaczego dana osoba staje się uchodźcą lub uchodźczynią. Poprzez postawienie się w sytuacji Świętej Rodziny młodzież zastanawia się, z jakimi wyzwaniem mierzą się ci, którzy są zmuszani opuścić swoje miejsce zamieszkania. Ważnym elementem lekcji są rozważania na temat tego, jak młodzież może pomóc w integracji młodych uchodźców i uchodźczyń w środowisku szkolnym.

Pytania kluczowe

Dlaczego rodzina Jezusa
uciekała do Egiptu?

Co możesz zrobić, aby twój
kolega uchodźca i twoja
koleżanka uchodźczyni czuli
się dobrze w twojej klasie?

Cele zajęć:

- wyjaśnisz, kim są uchodźca i uchodźczyni
- zastanowisz się, czy można powiedzieć, że Jezus był uchodźcą
- wymienisz trudności, z jakimi spotykają się uchodźcy i uchodźczynie w nowym kraju
- podasz 3 przykłady zachowań, które pomogą uczniom uchodźcom i uczennicom uchodźczynom dobrze czuć się w twojej szkole

Związek z podstawą programową:

A.1.1., A.1.2., A.1.3., A.1.4.

Zagadnienia:

migracje, ubóstwo

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 1 Koniec z ubóstwem
- 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Metody:

praca z tekstem, pogadanka, identyfikacja z postacią biblijną, słoneczko, podróż w wyobraźni, modlitwa

Formy pracy:

praca indywidualna, praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

Pismo Święte (Mt 2, 13–15), kolorowe karteczki samoprzylepne, duży arkusz papieru, ilustracja przedstawiająca Świętą Rodzinę

Wprowadzenie

1

7 minut

Wylosuj jedną osobę w klasie i poproś, aby znalazła fragment Pisma Świętego Mt 2, 13–15 i przeczytała go na głos. Poproś, aby młodzież w zeszycie zapisała odpowiedzi na poniższe pytania:

- Kto uciekł do Egiptu?
- Dlaczego rodzina Jezusa uciekła do Egiptu?
- Jak długo tam pozostała?

2

3 minuty

Zapytaj uczniów i uczennice: Czy także dzisiaj ludzie muszą uciekać ze swoich krajów? W jakich sytuacjach? Zapytaj młodzież, czy wie, kim są uchodźca i uchodźczyni. Możesz się odnieść do omawianego fragmentu Pisma Świętego: „Wstań, weź Dziecię i Jego Matkę i uchodź do Egiptu...”.

3

3 minuty

Praca właściwa

Przeczytaj grupie artykuł 56 punkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przytocz definicję uchodźcy zgodnie z zapisami Konwencji genewskiej z 1951 roku (oba fragmenty poniżej), a następnie zadaj pytanie: Czy na tej podstawie Jezus mógłby zostać uznany za uchodźcę w Polsce?

Konstytucja RP art. 56, pkt 2 z dnia 2 kwietnia 1997 roku:

Cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

Konwencja genewska z 1951 roku:

Uchodźca jest to osoba, która na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa, albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się na skutek podobnych zdarzeń, poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa.

Więcej na temat dokumentów obowiązujących Polskę w sprawie uchodźców i uchodźczyń na stronie internetowej Uchodźcy.info: Akty i regulacje prawne, <http://uchodzy.info/infos/akty-i-regulacje-prawne>.

Wyjaśnij, że powodem ucieczki Jezusa do Egiptu było prześladowanie ze strony Heroda. Zgodnie z Konwencją genewską taki powód byłby współcześnie uznany za podstawę, aby ubiegać się o status uchodźcy. Warto jednak pamiętać, że w czasach Jezusa nie obowiązywały wspomniane powyżej akty prawne, dlatego należy traktować takie rozważania jedynie teoretycznie.

4

10 minut

Podziel uczniów i uczennice na trzyosobowe grupy. Poproś, aby wyobrazili sobie, że są rodziną Jezusa, która ucieka przed prześladowaniem współcześnie. Niech spróbują się utożsamić z rodziną uchodźczą i sytuacją, w której się ona znalazła. Poinformuj, że zadaniem każdej grupy-rodziny jest wypisanie na kolorowych karteczkach trudności, jakie uchodźcy i uchodźczynie mogą napotkać w nowym kraju, oraz nazwy przedmiotów, których może im brakować w nowej rzeczywistości.

Proponowane odpowiedzi: nieznajomość języka kraju, do którego uciekają, brak domu (stałego schronienia), tęsknota za ulubionymi zabawkami, tęsknota za rodziną i przyjaciółmi, brak poczucia bezpieczeństwa, brak wody, brak pracy, brak zrozumienia, brak życzliwości.

5

5 minut

Umieść w widocznym miejscu duży arkusz papieru z ilustracją Świętej Rodziny. Uczniowie i uczennice przyklejają swoje odpowiedzi dookoła ilustracji, tworząc słońce. Promieniami są odpowiedzi tej samej lub zbliżonej treści. Następnie odczytaj odpowiedzi uczestników i uczestniczek lekcji.

6

6 minut

Przeprowadź z młodzieżą krótką pogadankę na temat współczesnych przyczyn uchodźstwa i migracji.

Najczęstsze obecnie powody migracji:

- *ekonomiczne (migracja w celu poprawy poziomu życia, czasem do kraju o wyższym statusie ekonomicznym. Decyzje o takim wyjeździe często są podejmowane w związku z otwarciem dla cudzo-*

ziemców i cudzoziemek rynku pracy, jak w przypadku wyjazdów Polaków i Polek w granicach Unii Europejskiej, bądź zapotrzebowaniem na pracowniczki i pracowników sezonowych czy gotowych do podjęcia się zajęć trudnych lub niepopularnych wśród mieszkańców i mieszkank danego kraju. Dotyczy to także migracji wewnętrznych, na przykład migracji ze wsi do miast obywateli i obywaterek danego kraju w poszukiwaniu pracy, w celu zmiany pracy);

- biznesowe (związane z działalnością zawodową przyjazdy do kraju, w którym istnieje możliwość legalnej pracy, choć status ekonomiczny tego kraju nie musi być lepszy od statusu kraju pochodzenia; na przykład nauczyciele i nauczycielki języków obcych, przedsiębiorcy i przedsiębiorczynie);
- edukacyjne i naukowe (przyjazdy do kraju, w którym można zdobyć wykształcenie, zrealizować badania, na przykład studenci i studentki, badacze i badaczki);
- zapewnienie bezpieczeństwa (przyjazdy osób prześladowanych lub obawiających się prześladowań w swoim kraju do krajów gwarantujących bezpieczeństwo, na przykład uchodźcy i uchodźczynie);
- środowiskowe (opuszczenie obszarów szczególnie zagrożonych klęskami żywiołowymi lub obszarów o niedoborze wody pitnej – pustynniejących);
- konflikty zbrojne (niosą one za sobą tysiące ofiar i zmuszają miliony osób do opuszczenia swoich domów. Masowe migracje stanowią ogromne wyzwanie – w skali zarówno globalnej, jak i lokalnej. Szacuje się, że łączna liczba uchodźców, uchodźczyń i osób przesiedlonych wewnętrznie wynosi obecnie na całym świecie prawie 60 milionów).

Źródło: Kinga Białek, aktualizacja, Anna Paluszek, Migracje na świecie, Kurs internetowy „Edukacja globalna z klasą”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2011, aktualizacja 2016, https://migracje.ceo.org.pl/sites/migracje.ceo.org.pl/files/o_migracjach.pdf.

Więcej informacji:

Elżbieta Krawczyk, Migracje w kontekście globalnym, kurs internetowy „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2016, <http://bit.ly/KursMigracjeGlobalnie>.

Draginja Nadaždin, Współczesny kryzys uchodźczy w świetle badań Amnesty International, „Akcja-Integracja”, Stowarzyszenie Dla Ziemi przy współpracy z Fundacją Sam Dżub Ling, Fundacją Instytut Kultury Cyfrowej oraz Stowarzyszeniem Kobiet Łaziszczanki, <http://bit.ly/AIKryzysuchodzczy>.

Zuzanna Rejmer, Paulina Szczygiel, Sytuacja uchodźców w Polsce i na świecie. Poradnik dla nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, PAH, 2013, <http://bit.ly/PAHSytuacjaUchodzczy>.

Agnieszka Florczak, Uchodźstwo, w: Organizacje międzynarodowe w działaniu, red. Agnieszka Florczak, Alicja Lisowska, 2014, <http://bit.ly/AFlorczakUchodzcstwo>.

Odnieś się do Celów Zrównoważonego Rozwoju, które zwracają uwagę na fakt, że przyczynami migracji są m.in. ubóstwo, zmiana klimatu i konflikty zbrojne. Cele Zrównoważonego Rozwoju 1., 13. i 16. skupiają się na rozwiązaniu tych kwestii. Możesz pokazać plansze dotyczące tych Celów ze strony: <https://globalna.ceo.org.pl/cele-zrownowazonego-rozwoju>.

Według Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) kwestia migracji międzynarodowych stanowi jedno z największych wyzwań, przed którymi stoi świat. W 2015 roku przywódcy i przywódczynie ze 193 krajów państw członkowskich ONZ, między innymi z Polski, uwzględnili kwestię migracji (w tym m.in. potrzebę przeciwdziałania konfliktom zbrojnym, klęskom żywiołowym, które stanowią przyczynę migracji) jako jeden z najważniejszych postulatów w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Oznacza to, że do końca 2030 roku rządy krajów, które podpisały ten dokument, mają za zadanie zapewnić pokój na świecie i godne życie wszystkim jego mieszkańcom i mieszkankom.

Źródło: J. Godorowska, Co to są cele zrównoważonego rozwoju i w jaki sposób wiążą się z migracjami?, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2017, <http://bit.ly/PoczytajmyCZRMigracje>.

Więcej informacji:

Migracje w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji, <http://bit.ly/SDGMigracje>.

7 minut

Poproś uczestników i uczestniczki lekcji, aby wyobrazili sobie, że Jezus, Maryja i Józef otrzymują dzisiaj status uchodźców i uchodźczyń i zamieszkują w Polsce: Jezus będzie twoim kolegą w klasie. Jak możesz mu pomóc? Co możesz zrobić, aby twój kolega uchodźca i twoja koleżanka uchodźczynie czuli się dobrze w twojej klasie?

Proponowane odpowiedzi: przywitać się, uczyć polskich słów na przerwach, nauczyć się kilku słów w jego, jej języku ojczystym, usiąść z nim, z nią w ławce, podzielić się drugim śniadaniem, oprowadzić go, ją po szkole, nauczyć się poprawnie wypowiadać jego, jej imię, uczyć się od siebie nawzajem.

Powiedz, że Jezus ze swoją innością, kulturą może być dla nas skarbem, jeśli pomożemy Mu odnaleźć się w nowej rzeczywistości i postanowimy wykorzystać jego zasoby: wiedzę, umiejętności, zainteresowania itp.

Podsumowanie

Wytłumacz klasie, że dzisiaj na świecie jest bardzo dużo rodzin, które są w takiej samej sytuacji jak niegdyś rodzina Jezusa. Uchodźcy i uchodźczynie uciekają ze swoich krajów i szukają zrozumienia, pomocy w kraju, który da im schronienie. Myśląc o tych osobach, zaproponuj wspólne odmówienie modlitwy w intencji wszystkich uchodźców i uchodźczyń na świecie. Modlitwa znajduje się w załączniku umieszczonym na końcu publikacji.

Praca domowa

Poproś uczniów i uczennice, aby odnaleźli w serwisie YouTube Kolędę dla tęczowego Boga, posłuchali jej, a następnie zapisali w zeszycie fragmenty, które odnoszą się do doświadczenia uchodźców i uchodźczyń.

Polecane materiały:

- Joanna Kostrzewa, scenariusz zajęć *Jesteśmy tacy sami – ponadczasowe przesłanie wiersza Edwarda Stachury* Ite missa est, w: *Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w szkole podstawowej*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018, <http://bit.ly/CEOTacySami>.
- Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>.
- Punkty widzenia. Klub dobrej rozmowy. Przewodnik dla młodzieży, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2017, <http://bit.ly/KlubDobrejRozmowy>.
- Pakiet ekspercki *Jak rozmawiać o wielokulturowości w szkole?*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018, <https://migracje.ceo.org.pl/content/pakiet-eksperski-jak-rozmawiac-o-wielokulturowosci-w-szkole>.
- Zestaw plansz zawierający podstawowe informacje na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018, <https://globalna.ceo.org.pl/cele-zrownowazonego-rozwoju>.

Źródła:

- Wspólnoty schronienia. Uchodźcy w mojej parafii – zadanie na dziś, Fundacja Polskie Forum Migracyjne, 2018, <http://bit.ly/WspolnotySchronienia>.
- Daniel Flis, *Jezus był uchodźcą? Ochojska kontra Paczuska. Paczuska kontra papież Franciszek*, 27.12. 2016, <https://oko.press/jezus-byl-uchodzca-ochojcka-kontra-paczuska-paczuska-kontra-papiez>.
- Joanna Gierak-Onoszko, *Czy Jezus był uchodźcą? Sam Kościół jest w tej sprawie podzielony*, 28.12.2016, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1688664,1,czy-jezus-byl-uchodzca-sam-kosciol-jest-w-tej-sprawie-podzielony.read>.
- Ks. Jan Kaczkowski, Joanna Podsadecka, *Dasz radę. Ostatnia rozmowa*, Kraków 2016.
- Materiały merytoryczne z programu „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2016–2019, <https://migracje.ceo.org.pl/content/materiały-merytoryczne>.
- Julia Godorowska, *Co to są cele zrównoważonego rozwoju i w jaki sposób wiążą się z migracjami?*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2017, <http://bit.ly/PoczytajmyCZRMigracje>.
- Kinga Białek, aktualizacja Anna Paluszek, *Migracje na świecie*, Kurs internetowy „Edukacja globalna z klasą”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2011, <http://bit.ly/OMigracjach>.
- Elżbieta Krawczyk, *Migracje w kontekście globalnym*, Kurs internetowy „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/KursMigracjeGlobalnie>.
- Akty i regulacje prawne, <http://uchodzcy.info/infos/akty-i-regulacje-prawne>.